

Didaktické hry v hodinách českého jazyka a literatury na 2. stupni ZŠ

Bakalářská práce

Studijní program: B7507 – Specializace v pedagogice
Studijní obory: 7105R056 – Historie se zaměřením na vzdělávání
7504R269 – Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání

Autor práce: **Ivana Maršálková**
Vedoucí práce: Mgr. Jarmila Sulovská

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Ivana Maršálková**
Osobní číslo: **P16000235**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obory: **Historie se zaměřením na vzdělávání**
Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání
Název tématu: **Didaktické hry v hodinách českého jazyka a literatury na 2. stupni ZŠ**
Zadávající katedra: **Katedra českého jazyka a literatury**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem by mělo být zmapování didaktických her, které jsou využitelné k rozvoji dovedností žáků v oblasti českého jazyka a literatury a k upevňování různých dovedností, které mohou žáci využít v pravopisu a literární výchově.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Primární:

BERÁNKOVÁ, E., LEDERBUCHOVÁ, L. Trocha literární teorie. Praha : Fortuna, 1999.

LEDERBUCHOVÁ, L. Didaktická interpretace uměleckého textu jako metoda LV. Plzeň: ZČU, 1995.

Sekundární:

BÍNA, D., NIKLESOVÁ, E. Hledání nových cest v didaktice slohu a LV. České Budějovice: PdF, 2007.

ČECHOVÁ, M., OLIVA, K., NEJEDLÝ, P. Hrátky s češtinou. Praha : ISV, 2001.

JANÍK, T. Možnosti rozvíjení didaktických znalostí obsahem. Brno: Paido, 2009.

KOSTEČKA, J. Do světa češtiny jinak. Didaktika ČJ a slohu pro vyučovací praxi. Jinočany : H&H, 1993.

LEDERBUCHOVÁ, L. Slovník literárních pojmů aneb Co se skrývá za slovy. Plzeň : Fraus, 2006.

PIŠLOVÁ, S. Jazykové hry. Praha : Fortuna, 2008.

SULOVSÁ, J. Škola a poezie na konci 20. století. Liberec : TUL, 2000.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Jarmila Sulovská

Katedra českého jazyka a literatury

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2017**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2018**

prof. RNDr. Jan Píček, CSc.
děkan

prof. PhDr. Oldřich Uličný, DrSc.
vedoucí katedry

V Liberci dne 30. dubna 2017

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum:

Podpis:

Poděkování

Děkuji Mgr. Jarmile Sulovské za odborné vedení práce, věcné připomínky, dobré rady a vstřícnost při konzultacích a vypracování bakalářské práce.

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá didaktickými hrami v hodinách českého jazyka a literatury na 2. stupni ZŠ. Práce nejprve předkládá psychologii hry dítěte, poté je zde pedagogický odkaz na Jana Amose Komenského, dále Příklady dobré praxe a DUMy, které jsou dobrými zdroji materiálů pro výuku. Praktická část obsahuje metodické listy a jejich řešení pro učitele a pracovní listy pro žáky.

Klíčová slova

didaktická hra, kreativita, motivace, výuka

Annotation

This bachelor thesis deals with didactic games in Czech language and literature at the 2nd grade of elementary school. The work first presents the psychology of the child's play, then there is a pedagogical reference to Jan Amos Comenius, examples of good practice and DUMs, which are good teaching material sources. The practical part contains methodological sheets and their solutions for teachers and worksheets for pupils.

Key words

didactic game, creativity, motivation, teaching

Obsah

Úvod.....	10
1 Psychologie hry	11
1.1 Hraje-li si dítě samo	12
1.2 Hraje-li si dítě ve skupině	13
2 Jan Amos Komenský.....	15
3 Zdroje materiálů pro výuku	16
3.1 Metodický portál RVP	16
3.2 Příklady dobré praxe	16
3.3 DUMy	16
4 Praktická část.....	17
4.1 Metodický list.....	18
4.1.1 Řešení.....	18
4.1.1.1 Pracovní list – Osmisměrka	19
4.2 Metodický list.....	20
4.2.1 Řešení.....	20
4.2.1.1 Pracovní list - Křížovka	21
4.3 Metodický list.....	22
4.3.1 Řešení.....	22
4.3.1.1 Pracovní list – Osmisměrka	23
4.4 Metodický list.....	24
4.4.1 Řešení.....	24
4.4.1.1 Pracovní list - Kartičkový kvíz	25
4.5 Metodický list.....	26
4.5.1 Možné řešení.....	26
4.5.1.1 Pracovní list – Hravé věty	27
4.6 Metodický list.....	28
4.6.1 Řešení.....	28
4.6.1.1 Pracovní list – Slova.....	29

4.7	Metodický list.....	30
4.7.1	Pracovní list – Pexeso	31
4.8	Metodický list.....	33
4.8.1	Pracovní list – Tabu	34
4.9	Metodický list.....	35
4.9.1	Řešení.....	35
4.9.1.1	Pracovní list – Zábavné palindromy	36
4.10	Metodický list.....	37
4.10.1	Možné řešení.....	37
4.10.1.1	Pracovní list – Pyramida.....	38
4.11	Metodický list.....	39
4.11.1	Řešení.....	39
4.11.1.1	Pracovní list – Cizinci	40
4.12	Metodický list.....	41
4.12.1	Pracovní list – Narozeninová pozvánka.....	41
4.13	Metodický list.....	42
4.13.1	Řešení.....	42
4.13.1.1	Pracovní list – Obrázkové přirovnání	43
4.14	Metodický list.....	44
4.14.1	Řešení.....	44
4.14.1.1	Pracovní list – Přirovnání	45
4.15	Metodický list.....	46
4.15.1	Řešení.....	46
4.15.1.1	Pracovní list – Domino.....	47
4.16	Metodický list.....	48
4.16.1	Řešení.....	48
4.16.1.1	Pracovní list – Básnická křížovka	49
4.17	Metodický list.....	50
4.17.1	Řešení.....	50

4.17.1.1 Pracovní list – AZ – KVÍZ	51
4.18 Metodický list.....	53
4.18.1 Řešení.....	53
4.18.1.1 Pracovní list – Osobnosti.....	54
4.19 Metodický list.....	55
4.19.1 Řešení.....	55
4.19.1.1 Pracovní list – Riskuj!	56
4.20 Metodický list.....	57
4.20.1 Řešení.....	57
4.20.1.1 Pracovní list – Spisovatelé.....	58
4.21 Metodický list.....	59
4.21.1 Pracovní list – Obrázkové čtení	60
Závěr	61
Použitá literatura	62
Webové zdroje	63
Obrázky z volných webů	64

Úvod

Záměrem pro tuto bakalářskou práci bylo zpracovat didaktické hry pro šestou a sedmou třídu, jelikož v tomto věkovém období jsou děti hravé. Didaktické hry rozčleníme na mluvnici, sloh a literární výchovu, ve které budou žáci rozebírat literární text nebo úryvek zábavnou formou.

Didaktické hry patří k metodám aktivizujícím, protože mají vždy určitý výchovně-vzdělávací cíl, k jehož plnění by mělo docházet převážně prostřednictvím vlastní činnosti žáků (Santlerová 1993, s. 8).

Těmito hrami jsou plněny určité výchovné a vzdělávací cíle, které jsme si stanovili. Prostřednictvím didaktické hry se učí žáci řešit konfliktní situace a adaptovat se na nové podmínky. Rozvoj tvůrčích schopností dítěte ve všech oblastech, tedy i v oblastech mezilidských vztahů je cílem didaktických her. Hra může dítěti velmi dobře pomáhat při rozvíjení sociálních vztahů, učí ho soucítit s druhými a vzájemně spolupracovat, učí děti komunikovat verbálně i neverbálně. Kooperace žáků nebo dětí při didaktické hře je zcela nezbytná a rozvíjí mezi nimi komunikaci. Dítě získává kontrolu nad svým jednáním a schopnost sebereflexe.

Didaktickou hru lze použít jako motivační prostředek nebo jako výklad nové látky. Dále může být také použita jako upevňovací kontrolní aktivita. Žáci mají pocit, že si hrají, ale přesto je můžeme ohodnotit i známkou. Pravidla a aktivita při hře jsou podřízena jasnému didaktickému cíli. Při výběru hry je zcela nutné dodržovat stanovená pravidla. Měli bychom vycházet z vědomostí dětí a respektovat jejich věk a schopnosti. Obsah hry musí být adekvátní prostředí, které velmi ovlivňuje danou činnost žáků. Důležité jsou dále pomůcky, bez nichž by se daná činnost nemohla uskutečnit a na závěr metody, které učitel zvolí. Nejdůležitější je vysvětlení pravidel, jejich dodržování a dobrá organizace. Dále vyhodnocení, zda hra splnila stanovený cíl. Jestliže dodržíme tato základní pravidla, můžeme předejít mnohým konfliktním situacím. Nikdy bychom neměli dítě zesměšňovat a ponižovat, pokud prohrálo. Mohlo by to v něm vytvořit negativní postoj. Při hře by dítě mělo mít pocit radosti a uspokojení.

1 Psychologie hry

Nejpřirozenější činností je hra, která dítěti poskytuje poznatky a dovednosti prostřednictvím zábavy a pomáhá mu překonávat potíže, jež mohou nastat při výuce. Didaktické hry jsou osvědčený prostředek k tomu, aby žáci učivo lépe zvládli a těšili se na výuku, ve které získávají nové vědomosti a dovednosti přívětivější a přirozenější cestou. Tyto hry podporují v dětech soutěživost, snahu zvítězit a také posilují jejich sebevědomí, sebeovládání i smysl pro spravedlnost.

Didaktické hry mají podstatné znaky a rysy, které určují jejich struktury, a proto je hraní vždy smysluplné. Ke každé hře patří moment, který jí dává smysl. Jedná se zejména o vnitřní smysl a vtip hry, který je pro dítě důležitý. Vnitřní smysl není dán předem, vzniká v průběhu hry. Hra má svůj cíl sama v sobě, a to je právě kladně pocíťováno dítětem. Děti si hrají, protože z toho mají potěšení a prožívají pocit svobody.

Průběh a pocit ze hry zůstává v mysli jako vzpomínka, kterou lze opakovat nebo v různých variantách znovu rozvíjet a obohacovat. Hra je vázána pravidly, uvnitř panuje vnitřní řád. Má svá specifika v různých životních etapách (Bakalář 2000, s. 156).

Hra působí na všechny složky osobnosti. Žáci šesté a sedmé třídy bývají zařazováni do období staršího školního věku, které trvá od 11 do 15 let a zahrnuje tak prepubertu a pubertu. Toto je mimořádně dramatické období pro rozvoj osobnosti, která právě prochází přerodem. Kromě radikálních tělesných změn dochází také k psychickým změnám. Typický je zde nástup formálních operací, tedy abstraktního myšlení v obecných kategoriích a pojmech. Někteří žáci druhého stupně základní školy ztrácejí o všeobecné učení zájem, snižuje se jejich motivace ke školní úspěšnosti, a proto je velice důležité předkládat jim všechny tyto hry zábavnou formou tak, aby je daná činnost zaujala a chtěli ji vykonat. Významnou úlohu zastává hra v rovině emocionální. Hru lze považovat za možnost odreagování záporných emocí.

Některé děti se při hře podřizují, jiné se naopak prosazují. Prostředí, v němž dítě vyrůstá a co jej obklopuje, ovlivňuje jeho chápání, fantazii a představivost. Malé dítě je většinou citlivé, vnímavé a dychtivé poznávat svět, a proto bychom tuto činnost měli rozvíjet i u pubertálních jedinců, protože toto vše vede dítě k nenásilnému přemýšlení a tím získává nové vědomosti.

1.1 Hraje-li si dítě samo

Dítě se vžije do hry mnohdy velmi hluboce díky své tvořivé fantazii. Hraje si s tím, co má pro něj smysl, hraje si pro radost a má své oblíbené hry. Je přirozené, že některé děti si chtějí hrát samy, mít svůj klid, hrát si svým způsobem nebo jen pozorovat ostatní zpozudálí. Oproti tomu jiné děti potřebují neustálý kontakt s ostatními.

Pokud si dítě hraje samo, není rozvíjena verbální komunikace tak jako ve skupině, kdy se děti společně domlouvají mezi sebou. Když si dítě hraje samo, nevznikají hádky a konflikty mezi ostatními dětmi jako ve skupině. Pokud si neví s nějakou činností rady, jde se samo poradit ke svým nejbližším, kteří ho navedou ke správnému cíli. Mnohdy na sebe může převzít roli dospělých a často je napodobuje. Snadno se tak vcítí do své role, kterou dovede zahrát perfektně. Hra působí v rozvoji dětí jako velmi důležitý činitel. Dítě se při hře cítí nejspokojenější, zároveň cvičí své schopnosti a získává nové zkušenosti, které může dále uplatňovat ve všech oblastech. Způsob hry nám napovídá o tom, jaké je dítě po citové a povahové stránce. Zničíme-li dítěti jeho výtvar, je pravděpodobné, že jeho reakce a chování bude negativní. Každé dítě se v určitém věku chová odlišně a jeho reakce tomu odpovídá.

Dítě do hry nikdy nenutíme a při sebemenším zápalu nezapomínáme na citlivost a takt (Šimanovský, Mertin 1996, s. 7). Dítě při hře poznává i nezdar, na který může reagovat pláčem, vztekem, zlostí nebo podobnými nevhodnými projevy. Pro citovou rovnováhu dítěte mají hry obrovský význam.

1.2 Hraje-li si dítě ve skupině

Ve skupině je nutné se přizpůsobit ostatním. Pokud tomu tak není, mohou vzniknout konfliktní situace. Další úlohu zde hraje motivovanost. Motivace je princip dobrého začátku. Dítě musí být motivované, aby bylo schopné dosáhnout cíle hry. Žáky můžeme motivovat například udělením dobré známky. Když je ve skupině více dětí, může se objevit jedinec, který má tendenci skupinu vést z toho důvodu, aby bylo vše řádně zorganizované. Většinou to bývá někdo, kdo nemá problém s verbální komunikací. Tento jedinec by měl brát ohled na ostatní členy skupiny, všichni by se měli společně na všem domluvit a v případě neshody najít kompromis a rozdělit si dané činnosti. Ve třídním kolektivu se vyskytují role jako například neformální vůdce, třídní šašek nebo outsider. Tyto role se mohou odrážet i ve skupinové hře. Pokud si žáci mají rozdělit dané úkoly ve skupině, dobrovolnost zde hraje velkou roli.

Ve skupině je důležitá příjemná pracovní atmosféra, která ovlivňuje nejen chování žáků, ale také průběh celé hry. Dále bezpečné prostředí, jež je velmi důležité, protože každý jedinec se musí při hře cítit bez ohrožení. Každá hra je ovlivněna prostředím, v němž probíhá. Například ve třídě budou omezenější možnosti pro skupinu než v tělocvičně, kde mohou děti využít více prostoru. Nejdůležitější je vysvětlení pravidel a jejich dodržování. Po skončení činnosti musí být žáci oceněni a musí proběhnout vyhodnocení hry, kdy jsou žáci seznámeni s tím, jak probíhala jejich práce. Poté je jim udělena třeba dobrá známka. Důležité je, aby se žáci ve skupině vzájemně pochválili.

Učitel by si měl ve skupině žáků všimnout jejich pozornosti a soustředěnosti, jak využívají své zkušenosti, jak jsou tvořiví a nápavití. Měl by věnovat pozornost jejich reakci na pravidla a pokyny hry. Dále by měl sledovat jejich rychlost a předvídatost. Měl by si všimnout hodnocení chyb a poučení se z nich, dbát na dokončení činnosti. Měl by žákům pomoci při potížích. Velkou pozornost musí věnovat řeči a jejímu spojení s činností. Neměl by trestat neúspěchy a slabším jedincům by měl případně pomoci.

Hra ve skupině žáků rozvíjí jejich vzájemnou komunikaci, sociální dovednosti, skupinovou soudržnost a kooperaci. Dále tvořivost, empatii, sebepoznání a osobnostní rozvoj. Každý žák má ve skupině právo na to, aby vyslovil svůj vlastní názor na danou činnost (Bakalář 2000, s. 157).

Hry rozvíjející kooperaci vedou k dovednosti příjemně komunikovat se spolužáky, například formou rozhovoru. Vzájemná pomoc ve skupině je velmi důležitá. Všichni žáci by se měli do hry zapojit a nikdo by neměl být opomíjen, protože se jedná o skupinovou práci, kde spolupracuje opravdu celý kolektiv. Velkou roli zde hraje to, jak je skupina početná a z jakých jedinců se skládá. Je důležité, aby skupiny žáků byly rovnoměrně rozděleny a nedocházelo tak k tomu, aby byla některá skupina slabá a jiná naopak silná. Například zcela rozdílná bude skupina děvčat a chlapců. Děvčata mají zcela odlišné názory než chlapci. Ve skupině tří dětí to bude zcela jiné než ve skupině deseti dětí nebo i více. Na tyto faktory je třeba brát značný zřetel.

Dítěti neurotickému, které je citově nevyrovnané, u kterého se jeho porucha projevuje návaly vzteku, lítosti nebo například koktavostí, hra poskytuje možnost vyrovnat se s problémy. Dítě má při hře možnost znovu prožít konfliktní situace, vyrovnat se s nimi a zároveň může dát najevo bez posměchu či potrestání svoje city. Pozorujeme-li dítě při hře, tak se můžeme dozvědět, jak se chová neboli jakou má povahu, co prožívá a samozřejmě sledujeme to, jak se rozvíjí jeho motorika. Hra je pro dítě důležitá od nejtělejšího věku. Je to pro něj přirozená činnost, kterou získává nové poznatky.

2 Jan Amos Komenský

Jan Amos Komenský patří k nejvýznamnějším vzdělancům v celé české historii. Je považován za jednoho z největších českých myslitelů, filosofů a spisovatelů. Jako zakladatel moderní výchovy stanovil požadavek systematického všeobecného vzdělání pro všechny.

Zabýval se všeobecnou teorií výchovy, didaktikou a vytvořil speciální metodiku výuky jazyků. Sám sepsal učebnice, během svého života napsal okolo 250 děl. Psal učebnice, teoretická pojednání didaktická a výchovná, metodické příručky, reformoval švédské a sedmihradské školství. Shromažďoval podklady pro encyklopedie a jazykové slovníky, které měly zahrnout veškeré poznání. I v současné době si jeho myšlenky zachovávají podnětnost, zvláště ve výuce jazyků a v otázce názornosti vyučování. Komenský věřil, že stávající svět zmítaný válkami a nenávisť lze změnit výchovou a vzděláním, veškerou svojí činnost podřídil těmto výchovným a vzdělávacím ideálům.

Komenský formuloval zásadní principy vyučování zejména ve Velké didaktice. Tento spis pojednává o vyučovacích metodách, nalezneme v něm návrh školské soustavy, počínaje mateřskou školou, na kterou by pak navázala škola obecná, latinská a vysoká. Vzdělání pro obě pohlaví a pro všechny rasy bez rozdílu sociálního postavení. Poskytnutí nejvyššího vzdělání všem dětem a celoživotního vzdělávání dospělých, výuka jedné velké skupiny žáků ve třídě, která představuje vždy jeden studijní ročník. V díle je zřejmý optimismus. V myslí je neustále dost místa pro přibývající nové znalosti. Prvním zdrojem poznání jsou pro Komenského smysly. Prostřednictvím smyslů přijímá mysl všechny obrazy, podněty a dojmy z okolního světa. Komenský přirovnává mysl k vosku, který se nechává přetvořit libovolným způsobem. Cokoli se dotkne zraku, čichu, sluchu, hmatu a chuti je pečet' (Pánková 2009, s. 30–31).

Komenský zastával názor, že nejprve se mají rozvíjet smysly, pak paměť, poté myšlení a nakonec jazyk a ruka. Musíme vycházet ze zájmu žáků, probouzet jejich zájmy, podněcovat jejich aktivní myšlení i praktickou činnost, respektovat věkové a individuální zvláštnosti žáků při vyučování.

3 Zdroje materiálů pro výuku

3.1 Metodický portál RVP

Různé inspirace může učitel najít na Metodickém portálu RVP, který vznikl jako hlavní metodická podpora učitelům. Jeho cílem bylo vytvořit prostředí, ve kterém se budou moci učitelé vzájemně inspirovat a informovat o svých zkušenostech. Portál nabízí učitelům zkušenosti konkrétních učitelů a škol. Učitel zde nalezne informace o tom, jak inovovat vlastní výuku a jak si poradit s rozvíjením a hodnocením klíčových kompetencí. Jedná se o podněty, které by měly přinášet inspiraci do výuky. Tato podpora je učitelům nabízena skrze jednotlivé moduly.

3.2 Příklady dobré praxe

Příklady dobré praxe znázorňují učitelům netradiční formy práce, školní projekty a nové organizační formy výuky. Dále jednotlivé vyučovací aktivity, nové způsoby hodnocení žáků, vlastní hodnocení škol a možnosti mimovýukových aktivit. Cílem je podělit se o své pedagogické zkušenosti a výsledky. Dále poskytnout pomoc učitelům při hledání efektivních vyučovacích postupů a při řešení každodenních pedagogických problémů.

3.3 DUMy

DUMy je internetový portál, který nabízí pomoc učitelům a školám při tvorbě, sdílení a archivaci digitálních učebních materiálů. Zpřístupňuje pedagogům a široké veřejnosti výukové materiály, prostřednictvím kterých se obohacují o nové informace a inspirují se zde při vlastní přípravě. Nabízí jim spolupráci, pomáhá řešit vlastní problémy a poskytuje možnost vyhledávání podle klíčových slov v uložených materiálech.

4 Praktická část

Následující kapitola obsahuje metodické listy pro učitele a pracovní listy, které jsou určeny žákům.

4.1 Metodický list

Učitel na začátku hodiny předloží žákům pracovní list a seznámí je s úkoly. V pracovním listě jsou všechny úkoly popsány. V případě potřeby zodpoví učitel otázky žáků. Pracují samostatně, jejich úkolem je vyluštit přísloví. Ve slovech doplnit chybějící i, í, y, ý a správné písmeno. Žáci si vytváří a upevňují kladný vztah k mateřskému jazyku. Poskytnutí kvalitního jazykového vzdělávání je důležité pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Chápání jazyka je důležitý nástroj celoživotního vzdělávání. Žáci při této hře procvičují pravopis a rozvíjí svou slovní zásobu. Učitel zhodnotí práci žáků.

4.1.1 Řešení

P	O	L	Y	K	A	T	B	O	B	Ě	D
Ě	N	Í	B	L	D	O	U	O	V	V	U
S	T	T	I	T	Z	B	L	B	Y	E	H
T	I	E	Ř	I	Ě	U	O	J	CH	L	V
I	T	J	H	P	V	D	H	E	Á	H	J
Ř	Y	B	L	E	H	K	Ý	V	Z	M	E
Y	M	O	Y	L	K	A	Z	I	K	Y	Z
P	O	B	Í	D	K	A	I	T	A	Z	D

Polykat, hvězda, lehký, uzly, objetí, hříby, lepit, pýřit se, pobídka, holub, objevit, vycházka oběd, lev, hmyz, vjezd, mýtít, budka, kly.

Tajenka: V nouzi poznáš přítele.

4.1.1.1 Pracovní list – Osmisměrka

Ve slovech doplň chybějící i, í, y, ý a správné písmeno. V osmisměrce vyškrtej, tím provedeš kontrolu. Vylušti a doplň přísloví pod osmisměrkou.

P	O	L	Y	K	A	T	B	O	B	Ě	D
E	N	Í	B	L	D	O	U	O	V	V	U
S	T	T	I	T	Z	B	L	B	Y	E	H
T	I	E	Ř	I	Ě	U	O	J	CH	L	V
I	T	J	H	P	V	D	H	E	Á	H	J
Ř	Ý	B	L	E	H	K	Ý	V	Z	M	E
Ý	M	O	Y	L	K	A	Z	I	K	Y	Z
P	O	B	Í	D	K	A	I	T	A	Z	D

Pol_kat (i, y), hv_zda (je, ě), le_ký (h, ch), uzl_ (y, i), ob_tí (je, ě), hřib_ (i, y), lep_t (i, y), p_řit se (í, ý), pob_dka (i, ý), holu_ (b, p), ob_vit (je, ě), v_cházka (i, y), ob_d (je, ě), le_ (f, v), hm_z (i, y), v_zd (je, ě), m_tit (í, ý), bu_ka (d, t), sloní kl_ (i, y).

Tajenka: Vpoznáš přítele.

4.2 Metodický list

Na začátku hodiny předloží učitel žákům pracovní list a seznámí je s úkoly. V pracovním listě jsou všechny úkoly popsány. V případě potřeby zodpoví učitel otázky žáků. Pracují samostatně, do křížovky napíší synonyma a vylouští tajenku. Při této hře rozvíjí žáci svou slovní zásobu a upevňují si kladný vztah k českému jazyku. Učitel zhodnotí práci žáků.

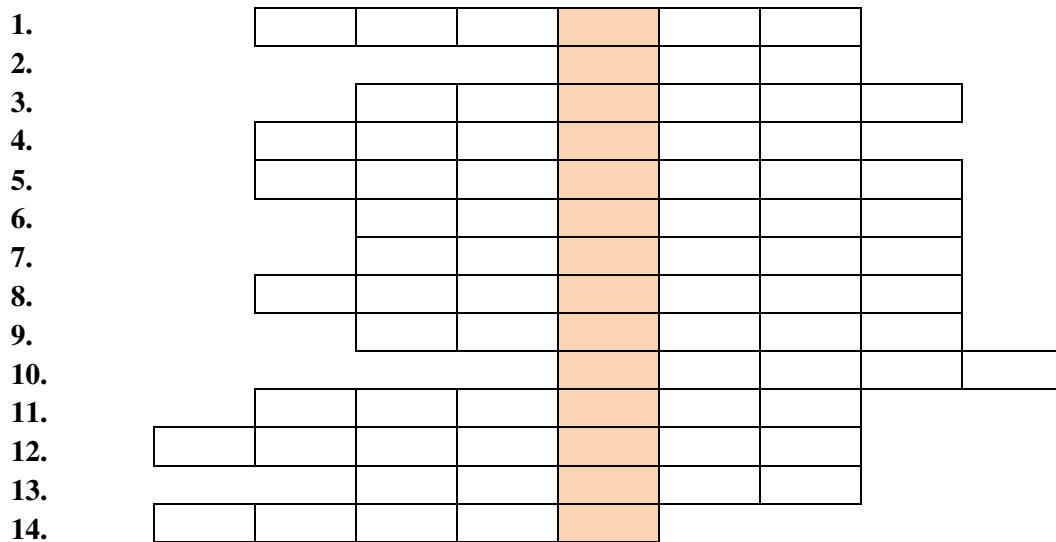
4.2.1 Řešení

1.	S	I	E	S	T	A	
2.			L	E	S		
3.		D	R	O	B	N	Ý
4.	P	R	O	V	A	Z	
5.	P	Ů	V	A	B	N	Á
6.		B	Y	S	T	R	Ý
7.		S	T	O	L	E	K
8.	D	O	R	U	Č	I	T
9.		D	E	Z	E	R	T
10.			V	E	L	K	Ý
11.		CH	A	L	U	P	A
12.	Ž	I	V	O	Č	I	CH
13.			D	E	N	Í	K
14.	C	I	N	K	A		

Tajenka: slova souzvučná

4.2.1.1 Pracovní list - Křížovka

Do křížovky napiš synonyma a vylušti tajenku.

1. polední klid

2. háj

3. malý

4. špagát

5. hezká

6. chytrý

7. malý stůl

8. přinést

9. zákusek

10. obrovský

11. chata

12. zvíře

13. zápisník

14. zvoní

Tajenka:

4.3 Metodický list

Žáci dostanou na začátku hodiny pracovní list a jsou seznámeni s úkoly. V pracovním listě jsou všechny úkoly popsány. V případě potřeby zodpoví učitel otázky žáků. Pracují samostatně. Nejprve doplní chybějící i, í, y, ý a potom v osmisměrce zkontrolují. Hledají jen ta slova, která doplňují. Žáci při této hře procvičují pravopis a vytváří si kladný vztah k mateřskému jazyku. Učitel zhodnotí práci žáků.

4.3.1 Řešení

		D				M			
	R	K	A	K	Ů	Ž	I	Y	
	K	R	A	B	Y	H	S	V	
O	K	Y	S	P	Ď	I	T	A	K
	O	B	R	Ý	L	E	Ř	P	
	U	Y	L	Y	B	I	I	O	
Z	L	O	B	Y	Ú	T	O	K	Y
	I	C	Č	E	M	U	S	A	
		M				Y			

Sumečci pluli, děti byly venku, mistři světa, pustil psy, s rudými kraby, nebyl ve své kůži, koupil si nové brýle, Dita onemocněla, šel ke kapli, nepřátelské útoky, otvor v kouli, bylo v něm hodně zloby, jeli do Opavy.

Tajenka: drahokamy

4.3.1.1 Pracovní list – Osmisměrka

Doplň chybějící i, í, y, ý a potom v osmisměrce zkontroluj, hledej jen ta slova, která doplňuješ.

		D					M		
	R	K	A	K	Ů	Ž	I	Y	
	K	R	A	B	Y	H	S	V	
O	K	Y	S	P	D	I	T	A	K
	O	B	R	Ý	L	E	Ř	P	
	U	Y	L	Y	B	I	I	O	
Z	L	O	B	Y	Ú	T	O	K	Y
	I	C	Č	E	M	U	S	A	
		M					Y		

Sumečc_ pluli, děti byl_ venku, m_ stři světa, pustil ps_, s rudými krab_, nebyl ve své kůž_, koupil si nové br_le, D_ta onemocněla, šel ke kapl_, nepřátelské _toky, otvor v koul_, bylo v něm hodně zlob_, jeli do Opav_.

Tajenka:

Slovo z tajenky použij ve větě.

4.4 Metodický list

Učitel na začátku hodiny předloží žákům pracovní list, Pravidla českého pravopisu a seznámí žáky s úkoly. V pracovním listě jsou všechny úkoly popsány. V případě potřeby zodpoví učitel otázky žáků. Pracují společně ve dvojicích, jsou jim rozdány kartičky, ze kterých vybírají pouze jednu správnou možnost, kterou si po společné kontrole s učitelem napíší do sešitu. Žáci si při tomto kvízu procvičují pravopis, rozvíjí svou slovní zásobu a zároveň se pomocí tohoto učí pracovat s Pravidly českého pravopisu a tím si upevňují si kladný vztah k českému jazyku. Učitel zhodnotí práci žáků.

4.4.1 Řešení

1) c

2) c

3) c

4) c

5) b

6) b

7) a

8) b

4.4.1.1 Pracovní list - Kartičkový kvíz

Pracujte ve dvojicích. Zakroužkujte pouze jednu správnou možnost. Po společné kontrole s učitelem si správnou větu napište do sešitu.

1. a) Ústí nad labem
- b) Ústí Nad labem
- c) Ústí nad Labem

2. a) Divadlo Na vinohradech
- b) divadlo na Vinohradech
- c) Divadlo na Vinohradech

3. a) Velká Francouzská revoluce
- b) velká francouzská revoluce
- c) Velká francouzská revoluce

4. a) národní park České Švýcarsko
- b) národní park české Švýcarsko
- c) Národní park České Švýcarsko

5. a) Spojené státy Americké
- b) Spojené státy americké
- c) spojené státy Americké

6. a) Ústava České Republiky
- b) Ústava České republiky
- c) ústava české republiky

7. a) Jizerské hory
- b) jizerské hory
- c) jizerské Hory

8. a) ulice na Kovárně
- b) ulice Na Kovárně
- c) Ulice na Kovárně

4.5 Metodický list

Na začátku hodiny předloží učitel žákům pracovní list a seznámí je s úkoly. V pracovním listě jsou všechny úkoly popsány. V případě nejasností zodpoví učitel žákům otázky. Žáci pracují ve dvojicích a jejich úkolem je utvořit věty s předponami s, z. Učitel vyvolává každou dvojici a je provedena společná kontrola, kdy si každý žák napíše dané slovo do sešitu. Žáci při této hře rozvíjí svou slovní zásobu a vyjadřovací schopnosti. Především procvičují správný pravopis. Učitel jejich práci hodnotí.

4.5.1 Možné řešení

Eva slézala dolů ze žebříku. Bavilo ho zlézat hory. Jan smazal tabuli. Jakub si smazal boty. Maminka směnila peníze. Soudce změnil názor. Lékař vyjádřil souhlas. Půjdu zvolit prezidenta ČR. Horolezec svrhnul kámen ze skály. Jana zvrhla sklenici vody. Správa města vydala nové nařízení. Vesnicí se šířila poplašná zpráva. Otec sbil ptačí budku. Zápasník zbil protivníka v souboji. Vidím sběh lidí. Včera utekl vojenský zběh. Alena si stěžovala na počasí. Ivan si ztěžoval práci.

4.5.1.1 Pracovní list – Hravé věty

Pracujete ve dvojicích. Utvořte věty s předponami s, z a po společné kontrole s učitelem si napište věty do sešitu.

SBĚH

ZBĚH

SBÍT

ZBÍT

SLÉZAT

ZLÉZAT

SMAZAT

ZMAZAT

SMĚNIT

ZMĚNIT

SPRÁVA

ZPRÁVA

4.6 Metodický list

Žáci dostanou na začátku hodiny pracovní list a jsou seznámeni s úkoly. V pracovním listě jsou všechny úkoly popsány. V případě potřeby zodpoví učitel žákům dané otázky. Žáci vytvoří nová slova pomocí připojení hlásky k uvedeným výrazům. Každý žák pracuje samostatně a poté provedou společnou kontrolu ve dvojicích. Při této hře rozvíjí svou slovní zásobu. Učitel zhodnotí práci žáků.

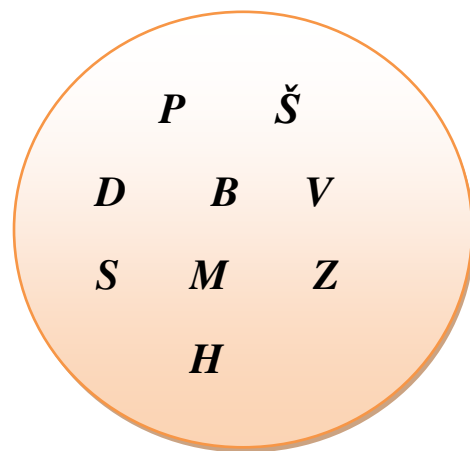
4.6.1 Řešení

Blesk, zrak, dlaň, potok, posel, schůze, škola, zhouba, brok, hluk, mrak, vrak, prak.

4.6.1.1 Pracovní list – Slova

Vytvoř nová slova pomocí připojení hlásky k uvedeným výrazům a najdi i další možnosti k některým slovům.

1. ... LESK
2. ... RAK
3. ... LAŇ
4. ...OTOK
5. ... OSEL
6. ... CHŮZE
7. ... KOLA
8. ... HOUBA
9. ... ROK
10. ...LUK

4.7 Metodický list

Učitel na začátku hodiny rozdá žákům rozstříhané kartičky a seznámí je s úkoly. V případě potřeby zodpoví učitel žákům dané otázky. Učitel rozdělí žáky do dvojic a oni k danému slovu přiřazují správný obrázek. Ke každému výrazu utvoří každý správnou větu. Po dokončení učitel zkontroluje jejich práci a zhodnotí ji. Při této hře žáci procvičují vyjmenovaná slova a rozvíjí svou slovní zásobu a dovednost tvořit věty. Žáci si vytváří a upevňují kladný vztah k českému jazyku a rozvíjí vizuální paměť.

4.7.1 Pracovní list – Pexeso

Pracujete ve dvojicích. K danému slovu přiřaďte správný obrázek a ke každému výrazu utvořte větu pro procvičení.

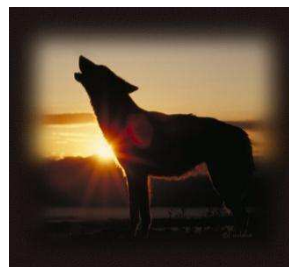
VÝR

VÍR

VÝT

VÍT

LYSKA

LÍSKA

4.8 Metodický list

Učitel bude žákům postupně dávat jednotlivé kartičky a jedna skupina bude druhé vysvětlovat, které slovo mají hádat. Uvedená slova na kartičce nesmí žáci použít. Pantomima zde není dovolena. Zakázána jsou i slova se stejným kořenem. Žáci při této hře rozvíjí svou slovní zásobu a vyjadřovací schopnosti. Učitel zhodnotí práci žáků.

OBRAZ

pohled

barvy

zed'

malba

výstava

AUTO

vůz

dálnice

parkoviště

servis

bazar

4.8.1 Pracovní list – Tabu

Hrají dvě družstva, jedno napovídá a druhé hádá správné slovo. Uvedená slova na kartičce nesmíte použít. Pantomima zde není povolena. Zakázána jsou i slova se stejným kořenem.

obraz – pohled, barvy, zeď, malba, výstava

auto – vůz, dálnice, parkoviště, servis, bazar

křeslo – lenoška, židle, obývací pokoj, sedět, knihovna

prsten – spirála, kruh, ruka, zlato, stříbro

kniha – dílo, spis, svazek, učebnice, škola

počítač – computer, kancelář, pracovna, notebook, PC servis

kabát – zimník, plášť, svrchník, věšák, skříň

lékař – doktor, nemocnice, uzdravovat, ordinace, sanitka

zpěvák – studio, koncerty, turné, jeviště, CD

policista - strážník, věznice, cela, terén, služebna

4.9 Metodický list

Na začátku hodiny předloží učitel žákům pracovní list a seznámí je s úkoly. V případě nejasností zodpoví žákům dané otázky. Jejich úkolem je vymyslet co nejvíce palindromů. Každý žák pracuje samostatně. Pomocí tohoto obohacují žáci svou slovní zásobu. Učitel zhodnotí práci žáků.

4.9.1 Řešení

KRK

KUK

OTO

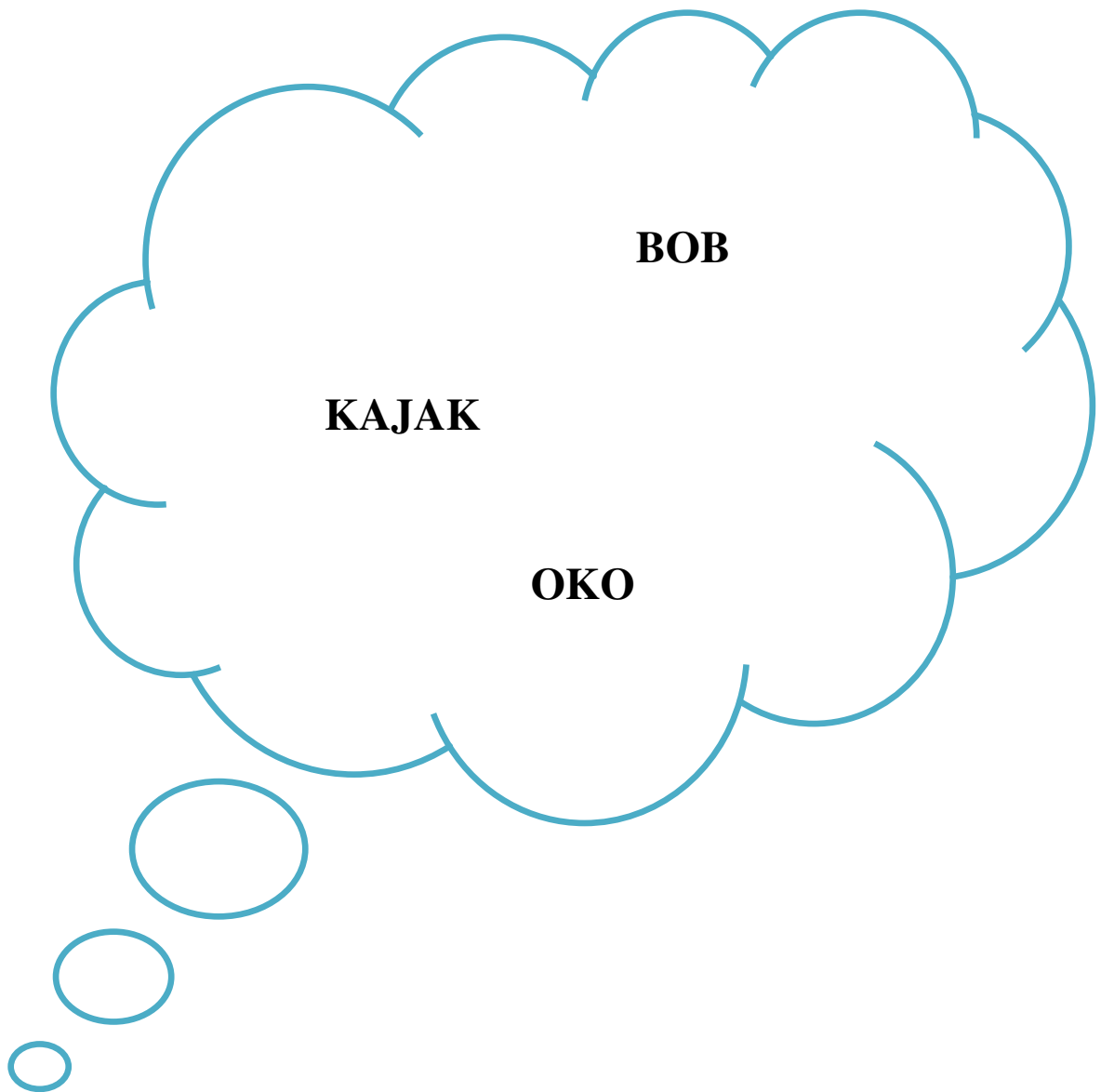
MADAM

RADAR

4.9.1.1 Pracovní list – Zábavné palindromy

Palindrom (slovo, které lze číst v libovolném směru a má vždy stejný význam)

Vymysli co nejvíce palindromů

4.10 Metodický list

Žáci dostanou na začátku hodiny pracovní list a jsou seznámeni s úkoly. V případě nejasností zodpoví žákům dané otázky. Každý pracuje samostatně, a poté je provedena společná kontrola s učitelem. Žáci vytvoří k uvedenému písmenu co nejvyšší pyramidu ze slov, která tímto písmenem začínají i končí. Nesmí být vynechán žádný řádek. Žáci při této hře rozvíjí svou slovní zásobu a vyjadřovací schopnosti. Učitel jejich práci zhodnotí.

4.10.1 Možné řešení

K
KRK
KŘIK
KOLÍK
KRÁLÍK
KOMINÍK
KARTÁČEK

4.10.1.1 Pracovní list – Pyramida

Vytvoř k uvedenému písmenu co nejvyšší pyramidu ze slov, která tímto písmenem začínají i končí. Nesmí být vynechán žádný řádek.

K

KRK

.....

.....

.....

.....

.....

4.11 Metodický list

Učitel na začátku hodiny rozdá žákům pracovní list, Slovník cizích slov a seznámí je s úkoly. V případě nejasností zodpoví žákům dané otázky. Jejich úkolem je vybrat pouze jednu správnou odpověď. Pracují ve dvojicích, do kterých je rozdělí učitel. Žáci při této hře rozvíjí svou slovní zásobu a učí se pracovat se Slovníkem cizích slov. Učitel zhodnotí práci žáků.

4.11.1 Řešení

1) c

2) a

3) c

4) b

5) b

6) a

7) b

8) c

4.11.1.1 Pracovní list – Cizinci

Pracujete ve dvojicích. Zakroužkujte pouze jednu správnou odpověď.

1) Co je to emigrace?

- a) příchod jiných lidí
- b) vynucený pobyt v cizině
- c) vystěhování do ciziny

2) Co je to erupce?

- a) sopečný výbuch
- b) zemětřesení
- c) povodeň

3) Co je to evakuace?

- a) výprava
- b) operační zákrok
- c) vyklizení oblasti

4) Co je to marokén?

- a) cukrovinka
- b) druh hedvábné tkaniny
- c) ostrov v Tichomoří

5) Co je to makrónka?

- a) hudební nástroj
- b) cukrovinka
- c) ryba žijící v Tichém oceánu

6) Co je to exkurze?

- a) výlet
- b) dražba
- c) výstava

7) Co znamená slovo adoptovat?

- a) přizpůsobit se
- b) osvojit
- c) opustit

8) Co znamená slovo adaptovat?

- a) vzestup
- b) osvojit
- c) přizpůsobit se

4.12 Metodický list

Na začátku hodiny předloží učitel žákům pracovní list a seznámí je s úkoly. V případě nejasností jim zodpoví jejich otázky. Pracují samostatně, jejich úkolem je napsat narozeninovou pozvánku pro svého spolužáka v lavici. Žáci si vytváří a upevňují kladný vztah k českému jazyku. Poskytnutí kvalitního jazykového vzdělávání je důležité pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Chápání jazyka je důležitý nástroj celoživotního vzdělávání. Žáci při této hře rozvíjí svou slovní zásobu a vyjadřovací schopnosti. Vytvářejí si správné sociální vazby a upevňuje se soudržnost kolektivu. Učitel zhodnotí práci žáků.

4.12.1 Pracovní list – Narozeninová pozvánka

Napiš narozeninovou pozvánku pro svého spolužáka v lavici.

4.13 Metodický list

Žáci dostanou na začátku hodiny pracovní list a jsou seznámeni s úkoly. V případě nejasností zodpoví žákům jejich otázky. Pracují samostatně, jejich úkolem je doplnit uvedená přirovnání vhodnými přídavnými jmény. Jedná se o přípravu na psaní charakteristiky. Žáci si vytváří kladný vztah k mateřskému jazyku. Poskytnutí kvalitního jazykového vzdělávání je důležité pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Chápání jazyka je důležitý nástroj celoživotního vzdělávání. Žáci při této hře rozvíjí svou slovní zásobu, vyjadřovací schopnosti, připravují se na charakteristiku osoby a upevňují si kladný vztah k českému jazyku. Učitel zhodnotí práci žáků.

4.13.1 Řešení

- a) věrný jako pes
- b) rychlý jako zajíc
- c) mlsný jako kočka
- d) pyšný jako páv
- e) moudrý jako sova
- f) pilný jako včelka
- g) velký jako slon
- h) chytrý jako liška

4.13.1.1 Pracovní list – Obrázkové přirovnání

Doplň uvedená přirovnání vhodnými přídavnými jmény.

a) Je jako

b) Je jako

c) Je jako

d) Je jako

e) Je jako

f) Je jako

g) Je jako

h) Je jako

4.14 Metodický list

Učitel rozdává žákům na začátku hodiny pracovní list a seznámí je s úkoly. V případě nejasností zodpoví žákům jejich otázky. Každý žák pracuje samostatně a poté bude provedena společná kontrola s učitelem. Je to varianta k předchozí aktivitě. Pomocí této aktivity rozvíjí žáci svou slovní zásobu a připravují se na charakteristiku osoby. Učitel zhodnotí práci žáků.

4.14.1 Řešení

- a) Krade jako straka.
- b) Je ze všeho jelen.
- c) Škrábe jako kocour.
- d) Mění barvu jako chameleon.
- e) Dře jako kůň.
- f) Páchne jako tchoř.

4.14.1.1 Pracovní list – Přirovnání

Vyber z uvedené nabídky správné přirovnání a zakroužkuj ho. Toto je varianta k předchozí aktivitě.

- a) Krade jako kukačka / havran / straka.
- b) Je ze všeho srnec / daněk / jelen.
- c) Škrábe jako medvěd / zajíc / kocour.
- d) Mění barvu jako had / mlok / chameleon.
- e) Dře jako osel / kůň / kozel.
- f) Páchne jako tchoř / jezevec / kuna.

4.15 Metodický list

Na začátku hodiny předloží učitel žákům pracovní list a seznámí je s úkoly. V případě nejasností jim zodpoví jejich otázky. Žáci pracují ve dvojicích, do kterých je rozdělí učitel. Cílem této hry je, aby žáci správně přiřadili autora k dílu. Při této hře upevňují žáci své vědomosti v oblasti literatury. Učitel zhodnotí jejich práci.

4.15.1 Řešení

La Fontaine	Lišák a hrozny
Karel Čapek	Dášenska čili život štěněte
Jan Drda	Hrátky s čertem
K. J. Erben	Zlatovláska
Ota Hofman	Pan Tau
Jan Werich	Fimfárum
Eduard Petiška	Staré řecké báje a pověsti
Božena Němcová	Babička
W. Shakespeare	Romeo a Julie
J. R. R. Tolkien	Hobit

4.15.1.1 Pracovní list – Domino

Pracujete ve dvojicích. Přiřaďte správně autora k dílu.

La Fontaine	Pan Tau
Karel Čapek	Hobit
Jan Drda	Zlatovláska
K. J. Erben	Dášenka čili život štěněte
Ota Hofman	Lišák a hrozny
Jan Werich	Hrátky s čertem
Eduard Petiška	Romeo a Julie
Božena Němcová	Staré řecké báje a pověsti
W. Shakespeare	Babička
J. R. R. Tolkien	Fimfárum

4.16 Metodický list

Žáci dostanou na začátku hodiny pracovní list a jsou seznámeni s úkoly. V případě nejasností zodpoví žákům jejich otázky. Každý žák pracuje samostatně a po vyplnění tajenky bude provedena společná kontrola s učitelem, a poté bude následovat opakování uvedených balad. Žáci při této hře rozvíjí své vědomosti v oblasti literatury. Upevňují si a vytváří kladný vztah k literatuře. Učitel zhodnotí práci žáků.

4.16.1 Řešení

1.	Z	L	A	T	Ý	K	O	L	O	V	R	A	T
2.			V	R	B	A							
3.		Š	T	Ě	D	R	Ý	D	E	N			
4.	K	Y	T	I	C	E							
5.				P	O	L	E	D	N	I	C	E	

Tajenka: Karel Jaromír Erben.

4.17 Metodický list

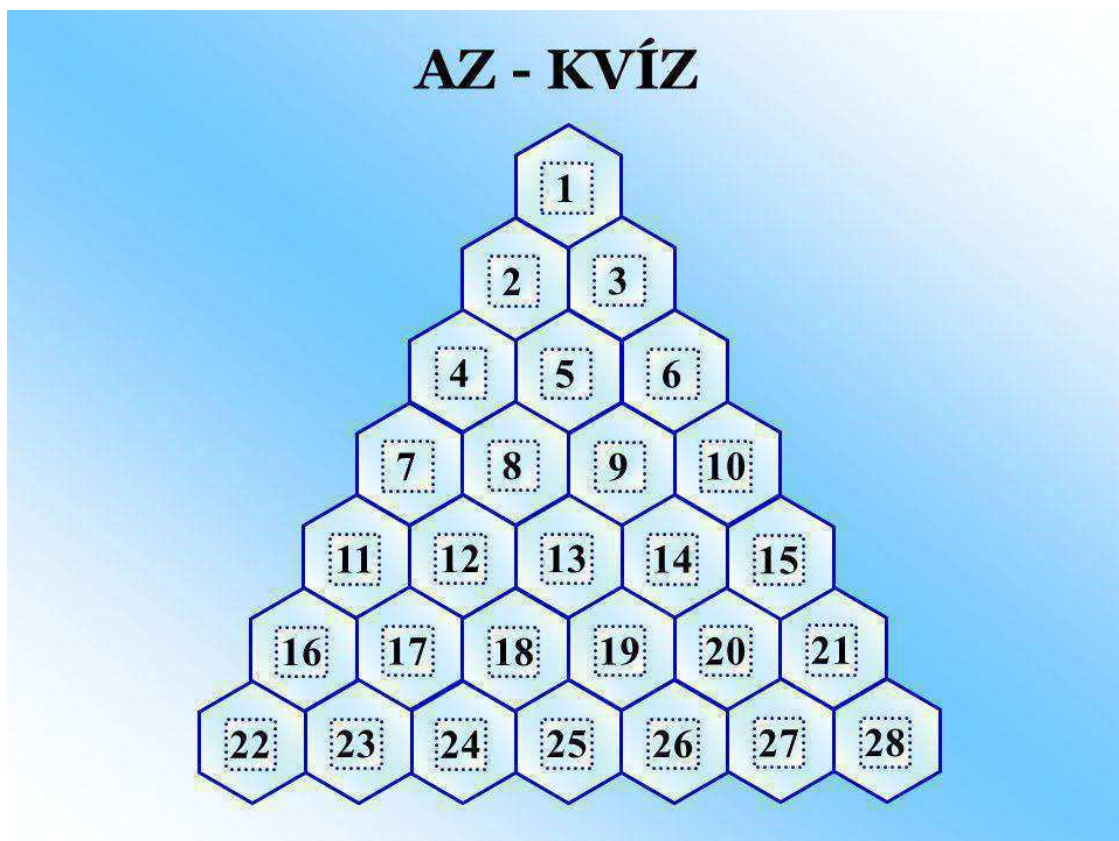
Učitel na začátku hodiny předloží žákům pracovní list a seznámí je s úkoly. V případě nejasností jim zodpoví jejich otázky. Žáci jsou rozděleni do dvou družstev. Při této hře je nutné, aby se vystřídal každý. Vítězí to družstvo, které spojí všechny strany trojúhelníku. Při této hře rozvíjí žáci své vědomosti v oblasti literatury. Učitel zhodnotí jejich práci.

4.17.1 Řešení

1. Anafora	15. Komédie
2. Archaismy	16. Legenda
3. Autobiografie	17. Lyrika
4. Autor	18. Metafora
5. Bajka	19. Monolog
6. Báje	20. Óda
7. Balada	21. Oxymóron
8. Dialog	22. Povídka
9. Epilog	23. Prolog
10. Epitaf	24. Přirovnání
11. Epiteton	25. Román
12. Epika	26. Rým
13. Fraška	27. Tragédie
14. Hyperbola	28. Vypravěč

4.17.1.1 Pracovní list – AZ – KVÍZ

Hrají dvě družstva a vítězí to, které zodpoví správně otázky a spojí všechny strany trojúhelníku.

1. Jak se nazývá opakování stejných slov na začátku veršů?
2. Zastaralá slova se označují jako?
3. Pojmenuj formu biografické prózy?
4. Původce díla se nazývá?
5. Jak se nazývá krátký smyšlený příběh s mravním ponaučením, v němž zvířata či věci jednají jako lidé?
6. Jak jinak můžeme říci mýtus?
7. Jak se jmenuje lyrickoepická báseň s tragickým a pochmurným dějem?
8. Pojmenuj rozhovor dvou postav?

9. Jak se označuje závěr díla či doslov?
10. Jak se nazývá náhrobní nápis?
11. Básnický přívlastek se nazývá?
12. Literární druh, který má děj, příběh se označuje jako?
13. Jak se nazývá veselohra, která zobrazuje situace a zápletky z každodenního života?
14. Jak jinak se pojmenuje zveličení?
15. Literární nebo dramatický útvar, který vždy končí šťastně, se označuje jako?
16. Epický literární žánr, který pojednává o životě, smrti, umučení a zázracích světce se nazývá?
17. Pojmenuj literární druh, který nemá děj?
18. Přenesení významu na základě vnější podobnosti se nazývá?
19. Jak označujeme promluvu jedné postavy?
20. Jak se nazývá oslavná lyrická báseň?
21. Pojmenuj nelogické spojení slov?
22. Prozaický epický útvar kratšího rozsahu se nazývá?
23. Úvodní část díla se označuje jako?
24. Jak se nazývá toto pojmenování? Je chytrý jako liška.
25. Prozaický epický literární žánr, který má smyšlené vyprávění, se nazývá?
26. Jakým výrazem se označuje zvuková shoda koncových hlásek na konci veršů?
27. Pojmenuj dramatický žánr s truchlivým koncem?
28. Jak se označuje prostředník mezi obsahem sdělení a čtenářem?

4.18 Metodický list

Na začátku hodiny předloží učitel žákům pracovní list a seznámí je s úkoly. V případě nejasností zodpoví žákům jejich otázky. Žáci jsou rozděleni do dvou družstev a učitel jim dává postupně indicie k tomu, aby poznali, o kterou známou osobnost se jedná, a poté se o ní dozví více informací, které žákům sdělí učitel. Při této hře si žáci rozšiřují a upevňují vědomosti v oblasti literatury. Učitel zhodnotí práci žáků.

4.18.1 Řešení

Správná odpověď: Božena Němcová.

Správná odpověď: Karel Jaromír Erben.

4.18.1.1 Pracovní list – Osobnosti

Hrají dvě družstva. Z následujících indicií vyvodte, o kterou známou osobnost se jedná, a poté se o ní dozvíte více informací.

Ratibořice

pohádky

pověsti

osudy statečných žen

V zámku a podzámčí

Podkrkonoší

básník

sběratel

Pražské noviny

Polednice

4.19 Metodický list

Žáci dostanou na začátku hodiny pracovní list a jsou seznámeni s úkoly. V případě nejasností zodpoví žákům jejich otázky. Žáci jsou rozděleni do tří družstev a učitel jim pokládá otázky, aby poznali, o kterou známou osobnost se jedná nebo o které dílo či místo, kde se odehrává příběh, a poté se o ní dozví více informací. Při této hře si žáci rozšiřují a upevňují vědomosti v oblasti literatury. Učitel zhodnotí práci žáků podle získaných bodů.

4.19.1 Řešení

- 1) Staré bělidlo
- 2) Kytice
- 3) Alois Jirásek
- 4) Rychlé šípy
- 5) Stínadla
- 6) Sherwoodský les

4.19.1.1 Pracovní list – Riskuj!

Hrají tři družstva, poznejte autora, dílo a místo, kde se příběh odehrává.
Každý žák z družstva se musí vystřídat.

100		100		100	
500		500		500	
1000		1000		1000	

100 nejjednodušší

500 těžší

1 000 nejtěžší

- 1) Jak se jmenuje hlavní dějiště knihy Babička? **1000**
- 2) Ve kterém literárním díle se setkáváme s postavou Polednice? **100**
- 3) Jak se jmenuje autor, který napsal Staré pověsti české? **1 000**
- 4) Ve kterém literárním díle jsme se mohli setkat s postavou Červeňáčka? **500**
- 5) Jak se jmenuje městská čtvrť, ve které prožívají svá dobrodružství Rychlé šípy? **500**
- 6) Jak se jmenuje les, ve kterém žil Robin Hood s jeho družinou? **1000**

4.20 Metodický list

Učitel rozdá žákům na začátku hodiny pracovní list a seznámí je s úkoly. V případě nejasností zodpoví žákům jejich otázky. Pracují samostatně a spojují autora a názvem díla. Žáci při této hře rozvíjí a upevňují své vědomosti v oblasti literatury. Učitel zhodnotí práci žáků.

4.20.1 Řešení

Autor	Dílo
Kubula a Kuba Kubikula	Vladislav Vančura
Malý princ	Antoine de Saint-Exupéry
Pipi dlouhá punčocha	Astrid Lindgrenová
Rychlé šípy	Jaroslav Foglar

4.20.1.1 Pracovní list – Spisovatelé

Spoj autora s názvem jeho díla.

Autor

Malý princ

Pipi dlouhá punčocha

Kubula a Kuba Kubikula

Rychlé šípy

Dílo

Jaroslav Foglar

Vladislav Vančura

Astrid Lindgrenová

Antoine de Saint-Exupéry

4.21 Metodický list

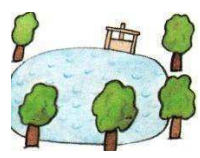
Učitel na začátku hodiny předloží žákům pracovní list a seznámí je s úkoly. Pracují samostatně. Jejich úkolem je napsat vlastní obrázkový dopis. Žáci se při této hře učí psát dopis, rozvíjí své vyjadřovací schopnosti a slovní zásobu.

Milá ,
u babičky se mi moc líbí. Skoro každý den chodíme do

 na houby. je pěkné. Babička si do svého

 pořídila Lízu a na zahradu

Azora. Mám tu dva nejlepší , Ivanku a Běďu. Když

svítí , tak se chodíme koupat k nebo

jezdíme na . si užijeme spoustu
legrace. Moc se na Vás těším.

Mějte se pěkně,

Váš Míra.

4.21.1 Pracovní list – Obrázkové čtení

Napiš obrázkový dopis na druhou stranu papíru. Vzor. Míra odjel na prázdniny mimo domov navštívit svou babičku a píše dopis domů. Část slov můžeš nahradit obrázky. Např. obrázkem biče ve slově babička.

Závěr

Cílem této práce bylo zmapování didaktických her. Tyto hry jsou využitelné k rozvoji dovedností žáků v oblasti českého jazyka a literatury a k upevnování různých dovedností, které mohou žáci využít v pravopisu a literární výchově. Prostřednictvím těchto her si žáci zdokonalují své vědomosti a rozvíjí svou kreativitu. Didaktické hry umožňují žákům hlubší sebepoznání, podněcují jejich chuť dozvídat se nové věci a rozvíjí jejich tvořivost. Podporují v nich soutěživost, posilují jejich sebevědomí, sebeovládání a smysl pro spravedlnost. Pomáhají žákům udržet citovou rovnováhu a přenést se přes nepříjemné situace.

Snažila jsem se o vytvoření metodických a pracovních listů. Metodické listy jsou určeny učitelům. Tyto listy obsahují výchovné cíle a řešení, které má učitel k dispozici. Pracovní listy jsou určeny žákům šesté a sedmé třídy, kteří je vypracovávají zábavnou formou a jsou rozčleněné na mluvnici, sloh a literární výchovu.

Cílem pracovních listů je, aby se žáci něco naučili, hra nesmí být samoúčelná.

Použitá literatura

BAKALÁŘ, E. *Předposlední psychohry: společenské hry pro všestranný rozvoj osobnosti*. Praha: Portál, 2000. 168 s. ISBN 80-7178-447-8.

BERÁNKOVÁ, Eva; LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Trocha literární teorie: příručka pro literární výchovu žáků 6. -9. ročníků základních škol a nižších ročníků víceletých gymnázií*. Praha: Fortuna, 1999. 112 s. ISBN 80-716-8606-9.

BÍNA, Daniel; NIKLESOVÁ, Eva. ed. *Hledání nových cest v didaktice slohu a literární výchovy*. České Budějovice: Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, 2007. 117 s. ISBN 978-80-7394-059-1.

ČECHOVÁ, Marie; OLIVA, Karel; NEJEDLÝ, Petr. *Hrátky s češtinou*. V SPN 1. vyd. Praha: ISV, 2001.

HARTMANNOVÁ, Věra. *Pravidla českého pravopisu*. 6. vyd. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2013. 52 s. ISBN 80-7182-145-4.

HAVEL, Jiří. *Kdo má smysl pro nesmysl*: Praha: Albatros, 2007. ISBN 978-80-00-01749-5.

HIRŠAL, Josef; GRÖGEROVÁ Bohumila. *Co se slovy všechno poví*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-202-7.

JANÍK, Tomáš. *Možnosti rozvíjení didaktických znalostí obsahu u budoucích učitelů*. Brno: Paido, 2009. ISBN 978-80-7315-176-8.

JEČNÁ, Květoslava. *Nuda při češtině? Ani nápad! : zásobník 307 her a nápadů pro výuku českého jazyka*. Praha: Strom, 1997. ISBN 80-901954-4-X.

KOSTEČKA, Jiří. *Do světa češtiny jinak: (didaktika českého jazyka a slohu pro vyučovací praxi)*. Jinočany, 1993. ISBN 80-857-8724-5.

LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Slovník literárních pojmů, aneb, Co se skrývá za slovy*. Plzeň: Fraus, 2006. ISBN 80-7238-620-4.

LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Didaktická interpretace uměleckého textu jako metoda literární výchovy na občanské a střední škole: studujícími 3. a 4. ročníku učitelství 2. stupně ZŠ a 3. stupně*. Plzeň: Západočeská univerzita, 1995. ISBN 80-704-3170-9.

PÁNKOVÁ, Markéta, ed. *Odkaz J.A. Komenského - tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě: malý katalog expozice o dějinách školství*. Praha: Pedagogické muzeum J.A. Komenského v Praze, 2009. ISBN 978-80-86935-09-6.

PAVELKA, Roman; BRODECKÁ, Lenka. *Hrátky s češtinou*. 2. vydání. Brno: MC, 1998. ISBN 80-238-3340-5.

PIŠLOVÁ, Simona. *Jazykové hry*. 2., upr. vyd. Praha: Fortuna, 2008. ISBN 978-80-7373-025-3.

SCHNEIDEROVÁ, Eva; HANZOVÁ, Marie. *Hry s příslovími, hádankami a pranostikami*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0338-4.

SULOVSÁ, Jarmila. *Škola a poezie na konci 20. století*. Liberec: Technická univerzita, 2000. ISBN 80-708-3456-0.

ŠIMANOVSKÝ, Z.; MERTIN, V. *Hry pomáhají s problémy: hry a hrátky pro rodiče a dítě*. Praha: Portál, 1996. 160 s. ISBN 80-7178-408-7.

Webové zdroje

Co jsou příklady dobré praxe. In: *Národní ústav odborného vzdělávání* [online]. [vid. 20. 6. 2018]. Dostupné z: <http://www.nuov.cz/kurikulum/co-jsou-priklady-dobre-praxe>.

O portálu. In: *Metodický portál RVP: Metodický portál inspirace a zkušenosti učitelů* [online]. [vid. 28. 5. 2018]. Dostupné z: <https://rvp.cz/informace/>.

O projektu. In: DUMY.CZ Sdílejme společně [online]. [vid. 20. 6. 2018]. Dostupné z: <http://dumy.cz/o-projektu>.

Obrázky z volných webů

Pexeso (s. 27–28)

<http://www.npcs.cz/> [16. 3. 2018]

<https://www.tyden.cz/> [16. 3. 2018]

<http://vrnici.blog.cz/> [16. 3. 2018]

<https://st2.depositphotos.com/> [16. 3. 2018]

<http://www.hlasek.com/> [16. 3. 2018]

<http://www.pinsdaddy.com/> [16. 3. 2018]

Pozvánka (s. 37)

<http://patterns.czechpix.ru/view/> [14. 3. 2018]

Přirovnání (s. 39)

<https://www.pinterest.co.uk/> [15. 3. 2018]

<https://www.pinterest.co.uk/> [15. 3. 2018]

<https://www.pinterest.co.uk/> [15. 3. 2018]

<https://www.pinterest.co.uk/> [15. 3. 2018]

<https://www.pinterest.co.uk/> [15. 3. 2018]

<https://jesterky-z-lukasky.webnode.cz/> [15. 3. 2018]

<https://jesterky-z-lukasky.webnode.cz/> [15. 3. 2018]

<https://jesterky-z-lukasky.webnode.cz/> [15. 3. 2018]

Dopis (s. 56)

<http://www.chytrazena.cz/> [14. 3. 2018]

<http://www.chytrazena.cz/> [14. 3. 2018]

<http://www.chytrazena.cz/> [14. 3. 2018]

<https://www.levneucebnice.cz/> [14. 3. 2018]

<https://www.levneucebnice.cz/> [14. 3. 2018]

<https://cz.pinterest.com/> [14. 3. 2018]

<https://cz.pinterest.com/> [14. 3. 2018]

<http://msimankova.blog.cz/> [14. 3. 2018]

<https://www.dracek.cz/> [14. 3. 2018]

<http://www.albatrosmedia.sk/> [14. 3. 2018]

<http://www.albatrosmedia.sk/> [14. 3. 2018]

<https://sk.pinterest.com/> [14. 3. 2018]